

Това заплашване особено спрѣмо Турция би имало резултатъ, защото армията ѝ е съвсѣмъ деморализирана, и не би била въ положение да издържи единъ даже артилерийски огънь. И тогава нашия споръ съ нашитѣ съюзници ще бжде разрѣшенъ въ наша полза, защото ще бждемъ свободни да групираме всичката си армия срѣщу тѣхъ, а тѣ нѣма да бждатъ въ положение да издържатъ една борба съ насъ, и твърдѣ е вѣроятно, че безъ всѣка военна акция ще отстѣпятъ. Генералъ-лейтенантъ *Савовъ*.

Телеграма отъ Царската Легация въ Бѣлградъ до министра на външнитѣ работи. 1 май 1913 год.

По свѣденіята ми, веднага слѣдъ подписването прелиминарния миръ, сръбското правителство щѣло да отправи къмъ България искание да се ревизира договора. Имайки прѣдъ видъ трѣскавото приготвление, правено отъ сърбитѣ на нашата граница, боя се, да не би веднѣжъ съсрѣдоточението на сръбскитѣ войски завършено, да бждемъ поканени да дадемъ единъ брѣзъ отговоръ на горното сръбско искание. Допустимо е отъ друга страна, по силата на едно прѣдварително споразумѣние между Гърция и Сърбия, да бждемъ прѣдизвикани по-рано отъ грѣцка страна, или едноврѣменно и отъ двѣтѣ. Последнитѣ българско-грѣцки инциденти сж симптоматични въ това отношение. Впечатлението ми е, че сръбското правителство всѣчески ще се постарее да избѣгне арбитража на Русия. Допущамъ, че и последната би се опитала да се отърве отъ тая задача. Не се съмнявамъ, че цѣлѣта на Хартвигъ и Пашичъ е чрѣзъ растящото възбуждение на общественото мнѣние въ Сърбия, да посочатъ конфликта като неизбеженъ и тѣй да се въздѣйствува на Петербургъ да се застѣпи за нови отстѣпки отъ наша страна, извънъ контестираната зона. Тая игра е много опасна. Когаго сръбскитѣ държавни мже и военни видятъ армията си съсрѣдоточена на нашата беззащитна граница, искушението имъ ще бжде тѣй голѣмо, щото всичко е възможно. Главенъ цѣръ на това зло е часъ по скоро да се привлѣкатъ нашитѣ войски къмъ границата. Тѣй могатъ да се намалятъ вѣроятноститѣ отъ една нова война. Още по-добрѣ би било, ако можемъ бърже рѣши спороветѣ съ Гърция. Вчера прѣди пладнѣ отъ Скопие пристигна Путникъ, който има продължително свиждане съ Пашича и кралъ Петъръ. По свѣденіята ми, моравската дивизия, втори банъ, въ най-късо врѣме ще мине прѣзъ Пиротъ къмъ Зайчаръ. За сръбскитѣ военни приготвления, както и за едно възможно нападение на България, помолихъ тукашниятъ английски министръ да телеграфира на своето правителство.

Тошевъ.

Телеграма отъ министра на външнитѣ работи до генералъ-лейтенантъ Савоевъ въ Одринъ. 2 май 1913 год.

За длѣжностъ считамъ да настоя да обсъждате пакъ зрѣло въпроса. При съвѣщанието, което завчера имахъ съ шефотѣ на партиитѣ, обърна ми се сериозно внимание върху необходи-